

onlineflamenco.net

Digitale falsetas en online zapateados

Thuis flamenco leren en beleven achter de pc

Met de aanstaande komst van een online flamencogitaarschool en de livegang van flamencoline.com waar voorstellingen en lessen te volgen zijn, wordt het aanbod internetflamenco weer iets groter. Een interview met de Nederlandse initiatiefnemer van onlineflamenco.net en de kijk van de Spaanse flamencojournalist Juan Vergillos op het fenomeen flamenco in de nieuwe media.

Videotapes en digitale kanalen

Mijn eerste pasjes sevillanas leerde ik van een video, geleend uit de bibliotheek. *Paso a paso sevillanas* heette de video. “Iets simple” vertelde een meneer me in nagesynchroniseerd accentvol Engels met Japanse ondertiteling. Maar ik vond het helemaal niet ‘simple’ en snapte niks van die paso de sevillanas, hoe vaak ik de videospeler ook op pauze zette. Het is uiteindelijk goed gekomen met mij en de sevillanas, dankzij live lessen maar vooral dankzij dansnachten in schimmige Sevillaanse bars. Hoewel de video misschien toch ook wel geholpen heeft.

Was ooit video/dvd hét medium voor thuisstudie, nu is dat natuurlijk internet. Al sinds de komst van YouTube vallen professional en amateur over elkaar heen om hun kunsten online te tonen. En daar is ook een ontelbare hoeveelheid flamencotutorials bijgekomen. Van wisselend niveau, maar de meerderheid zeker de moeite waard, vooral voor absolute beginners. La Sonanta biedt bijvoorbeeld een heel YouTube-kanaal vol lessen. Dans, gitaar en cajon komen onder meer voorbij, in overzichtelijke blokjes van 3 à 4 minuten. De lessen zijn gratis en dat is begrijpelijk, gezien La Sonanta zo reclame maakt voor de gelijknamige flamencowinkel en de serie les-dvd's die ze uitgeven.

Maar kan je flamenco wel leren van een scherm? Twee nieuwe initiatieven geven aan dat er mensen zijn die er toekomst in zien. En brood, want ze zijn niet gratis. Een kleine zoektocht in de wereld van digitale flamenco.

YouTube-kanaal van La Sonanta: youtube.com/user/GuitarrasFlamenco

Onlineflamenco.net

De Friese Detmar Breuker is flamencogitarist in Córdoba. Hij is al enige tijd bezig met het opzetten van een online flamencoschool met de nadruk op gitaar. Vorig jaar haalde hij met zijn oproep op crowdfundingssite voordekunst.nl

het benodigde budget binnen om de site te kunnen gaan bouwen. De site is nog niet live, maar de productie is in volle gang. Breuker: “De afgelopen maanden zijn we aan de slag gegaan met de opnames van een behoorlijk aantal lessen en inmiddels zijn we halverwege met de bouw van de website. Binnenkort gaan we deze eerste lessen en de site testen om te kijken hoe we deze verder kunnen optimaliseren. Zoals het er nu voor staat, denk ik dat de site ergens in de herfst klaar zal zijn.”

Op dit moment zijn er drie gitaristen en een cantaor bij het project betrokken: Paco Serrano, Javier Conde, David Pino en Tino van der Sman. Breuker is in bespreking met een vijfde gitarist voor zangbegeleidingslessen.

De verschillende docenten staan voor verschillende lesonderdelen. “Paco Serrano gaat de meest fundamentele palos uitvoerig behandelen, van het basiscompás tot lange falsetas van meer dan een minuut. Javier Conde legt uit hoe hij studeert aan de hand van oefeningen die hij in zijn dagelijkse routine gebruikt voor zijn unieke, virtuoze spel. David Pino gaat de zangbegeleiding behandelen waarbij hij zijn waardevolle perspectief als gitarist en zijn ervaring als leraar aan het conservatorium met de leerlingen zal delen. Tino van der Sman gaat de beginnerslessen voor zijn rekening nemen waarbij hij de fundamentele beginselen en techniek van de flamencogitaar zal uitleggen. De lessen worden regelmatig herzien naar aanleiding van vragen die de leerlingen hebben.”

“Online lessen kunnen effectiever zijn dan gewone lessen.”

- Detmar Breuker

Volgens Breuker is onlineflamenco.net anders dan andere online methodes omdat leraar en leerling met elkaar in contact worden gebracht. “Voor bepaalde lessen kunnen leerlingen een video van zichzelf naar de leraar opsturen voor een evaluatie en zo eventuele fouten corrigeren. Daarnaast zal er een leeromgeving komen waarbij leerlingen van elkaar kunnen leren. Leerlingen betalen per les. Deze lessen zullen regelmatig worden herzien, en leerlingen kunnen ze zo vaak terugzien als ze willen.”

Een Fries in Córdoba

Over Detmar Breuker: aficionado sinds hij op zijn 14de een concert van Erik Vaarzon Morel bijwoonde. Verhuisde na school naar Granada om serieus te gaan studeren om een half jaar later gedesillusioneerd terug te keren. “Ik kon geen goede leraren vinden die mij echt de basisprincipes konden uitleggen. Zo was er één leraar die een falseta van Paco de Lucía voorspeelde in een grot die blauw stond van de rook van zijn joint.” In 2005 probeert hij het opnieuw aan het conservatorium in Barcelona. Hij blijft in Spanje en verhuist in 2011 naar Córdoba, onder meer voor les van Paco Serrano.

“Eerst was ik bang dat ik als buitenlander niet zou worden geaccepteerd in de peñas in Córdoba, maar het tegendeel bleek waar. De meeste Cordobezes hebben alleen maar waardering voor het feit dat er ook buitenlandse aficionados zijn. Er zijn veel talentvolle gitaristen van hoog niveau. Ze zeggen wel: ‘en Córdoba levantas una piedra y sale un guitarrista’ (je tilt een steen op in Córdoba, en er komt een gitarist onder vandaan).”

In je eigen tempo studeren

Breukers persoonlijke zoektocht als flamencogitarist naar een goede lesmethode was de belangrijkste reden om dit project te starten. “Ik speel al 18 jaar flamencogitaar en heb tijdens de vele lessen en cursussen die ik heb gevolgd vaak het gevoel gehad dat de didactiek te wensen overliet. Dit is naar mijn idee vooral te wijten aan het feit dat flamenco, traditioneel gezien, geleerd wordt door imitatie. Bijna iedere professionele gitarist uit Spanje heeft zijn spel niet uit boeken of van dvd’s geleerd, maar vooral door imitatie en door zang- en dansbegeleiding in peñas en dansacademies. Helaas is dit voor de meeste buitenlanders geen optie en niet iedereen kan of wil naar Spanje verhuizen. Ik wil voor deze mensen een alternatief bieden.”

“Online lessen kunnen voor een flamencogitarist effectiever zijn dan gewone lessen”, zegt Breuker, “vooral omdat je dan in je eigen tempo kan studeren. Wanneer je de falsetas dan echt in de vingers hebt, kun je zonder zenuwen jouw beste versie aan de leraar tonen om op deze manier een goed advies te krijgen voor verbetering van je spel.” Maar uiteindelijk moet je toch naar Spanje, vindt ook hij. “Het is mijn ambitie om naast de online lessen in de toekomst ook aanvullende cursussen in Spanje te organiseren. Veel aspecten van flamencogitaar zoals techniek, falsetas en compás kun je prima thuis leren, net als de grammatica van een buitenlandse taal. Maar een taal écht leren spreken moet in de praktijk gebeuren. En dat geldt ook voor aspecten van flamencogitaar, zoals de dans- en zangbegeleiding. Niettemin geldt ook hiervoor dat het online leren een belangrijke rol kan vervullen bij het leren van de basis. Internet biedt daarnaast een uitstekende mogelijkheid om een leeromgeving te creëren waarbij je ook van een ander kunt leren. Ik wil voor deze mensen een alternatief bieden met de deelname van leraren die niet alleen tot de top behoren, maar ook zeer goed in staat zijn om hun kennis op een duidelijke manier over te dragen naar de leerling.”

Informatie: facebook.com/Onlineflamenconet

Making of video: vimeo.com/94849122

Flamencoline.com

Flamencoline.com is dit voorjaar van start gegaan. Het heeft met een kanaal voor live streaming voorstellingen, een catalogus met optredens en verschillende online cursussen. Een half jaar na de start kent de danscatalogus niet meer dan 1 voorstelling. Het is de voorstelling *7 balcones* van Jesús Carmona en kost 1 euro om te bekijken. De gitaristencatalogus heeft de voorstelling van Antonia Jimenez en Marta Robles *Dos mujeres tocaoras* die deze zomer nog furore maakte in Sevilla. Zoals bij zoveel Spaanse websites is ook deze met veel ambitie opgezet, maar veel werkt niet correct. In Firefox crasht de site en als ik een voorstelling betaald wil kijken, moet ik steeds opnieuw inloggen. Maar er is ook genoeg gratis te bekijken; in de ‘videoteca’ zijn bijvoorbeeld eerdere afleveringen van *Sadler’s Wells*, het flamencofestival in Londen, te zien. Het hoofdstukje ‘Cursos’ is nog leeg, dus daar valt niet zo veel over te zeggen. Het is jammer dat de uitvoering te wensen over laat, want als er een goede site zou zijn waar ik voorstellingen kan terugkijken zou ik best bereid zijn om daar voor te betalen. Maar wellicht maken ze nog een verbeterslag.

Link: flamencoline.com

Falsetas

Javier Conde

Falsetas - langzaam

“Spaanse websites hebben vaak te kampen met hopeloos design en achterstallig onderhoud.”

Tomaflamenco.com

Online flamencosites waar je voorstellingen kunt zien of lessen kunt volgen zijn geen nieuw fenomeen. Maar de meeste (Spaanse) sites kampen met slecht design, onnavolgbare navigatie of een dikke laag stof omdat er al jaren niks meer aan gedaan is. Een hele prettige uitzondering in het tutoriaalsegment is tomaflamenco.com. De site is in 2011 gestart en kent een fris design en een eenvoudige opzet: korte lesstukjes voor dans, zang, gitaar en flamencogeschiedenis. De site zegt een overzichtelijke catalogus van online lessen te willen zijn die ook verband legt tussen de verschillende flamenco-disciplines. Het bekijken van de filmpjes is nu nog gratis, in de toekomst zal er waarschijnlijk betaald moeten worden om de artiesten voor hun inzet te kunnen betalen. Echte cursussen, zoals Breukers ze aanbiedt op onlineflamenco.net, zijn het niet. Er is ook geen interactie met de docent. Maar als naslag is het een hele fijne site. Ook als je als danser een kijkje wil nemen bij een gitaarles en vice versa. Aan tomaflamenco.com doen op dit moment mee: La Choni, Nicté Mendoza (dans), El Niño de Elche, Alicia Acuña (zang), José Luís Rodríguez, Joshua Sierles, Tino van der Sman (gitaar), Juan Vergillos (flamencogeschiedenis).

Link: tomaflamenco.com

“De ontwikkeling van flamenco is altijd gelijk opgegaan met nieuwe technologische ontwikkelingen.”

- Juan Vergillos

Nieuwe media in de flamencogeschiedenis

Juan Vergillos is bekroond flamencojournalist en geeft cursussen en lezingen over flamencogeschiedenis. Ik vroeg hem over het verschil tussen flamenco leren en beleven ‘in het echt’ en online. En om de komst van internet in een historisch flamencoperspectief te zetten. Vergillos: “Ik denk dat je wel degelijk flamenco via internet kan leren. Zowel dans, zang als gitaar. En natuurlijk flamencogeschiedenis (Vergillos geeft zelf les op tomaflamenco.com – red.). Ook voor optredens is internet een prima medium. Maar het zal nooit hetzelfde zijn als de ervaring die je hebt als je live een optreden beleeft. Uiteindelijk heeft flamenco publiek nodig.” Flamenco heeft in haar geschiedenis de komst van verschillende media meegemaakt: film, radio, tv, internet. Wat is de invloed van de nieuwe media op flamenco geweest? Vergillos: “In de geschiedenis van de film was de eerste vrouw die voor een camera stond een flamencodanseres. Dat was in New York in 1894 (danseres Carmencita in de gelijknamige film – red.). Uit die tijd zijn er ook al foto’s van flamencovoortellingen. Flamenco vervulde dus ook voor

de podiumfotografie een pioniersfunctie. Ook de eerste geluidsopnames die in Spanje gemaakt werden waren van flamenco-uitvoeringen. Je kan dus wel zeggen dat de ontwikkeling van flamenco altijd gelijk is opgegaan met de nieuwe technologische ontwikkelingen.”

Blog Vergillos: vaivenesflamencos.com

“Les nemen van de beste gitaristen uit Spanje zonder op reis te hoeven.”

Online lesgeven voor de docent

Tino van der Sman, professioneel flamencogitarist in Sevilla en Mundo Flamenco-columnist, is een van de docenten die aan verschillende online lesplatforms meedoet. Wat ziet hij als meerwaarde van les nemen via internet voor de student? Van der Sman: “Voornamelijk dat je de leraar kunt kiezen die het beste bij je past, ongeacht de afstand. Ik denk dat deze vorm van les nemen het interessantst is voor mensen die niet zo makkelijk naar Spanje kunnen komen. Zo kunnen ze toch lessen krijgen van de beste gitaristen uit Spanje. En hoe je het ook bekijkt, in Spanje zit toch de meeste knowhow en ervaring.”

“Een groot succes zijn de sites nog niet”, zegt Van der Sman. “Er zijn op YouTube zoveel gratis lesvideo’s te vinden dat de leerling nog niet echt bereid lijkt om voor lesvideo’s te betalen. Ik heb aan twee projecten meegewerkt en beide zijn uiteindelijk niet doorgegaan. TomaFlamenco heeft uiteindelijk besloten de video’s op YouTube te zetten en die zijn wel goed bekeken. Maar financieel heeft het mij niet veel opgeleverd.” Desalniettemin is hij in zee gegaan met onlineflamenco.net van Breuker. “Binnenkort zal ik de eerste video’s opnemen en

ik moet zeggen dat zijn project er goed uit ziet. Het verschil met andere online projecten is voornamelijk de hoeveelheid materiaal die er wordt aangeboden. Het zijn ook goede gitaristen die heel goed weten wat ze doen. Daarnaast biedt onlineflamenco.net de mogelijkheid tot feedback met de docenten.”

Internet als een manier om toch les te nemen in Spanje zonder de reis te hoeven nemen, dat zou een goed online kanaal kunnen bieden volgens Van der Sman. Maar hij wil wel nog iets kwijt over les nemen in het algemeen. “Ik merk vaak dat leerlingen klagen over de didactische kwaliteiten van de docenten, zeker in Spanje. Het is waar dat Spaanse gitaristen vaak niet verder komen dan het uitleggen van falsetas die ze soms niet eens langzaam kunnen uitleggen. Desalniettemin merk ik regelmatig dat leerlingen niet weten hoe ze moeten les nemen. Ze komen onvoorbereid naar de les of weten niet waar het ze aan ontbreekt. Dan komt het vaak niet verder dan het opnemen van de les op video. Ik ben zelf een groot bepleiter van het uitbannen van de video in de les. De leerling traint het geheugen en is daardoor veel meer attent op het leren en observeren. Maar misschien begin ik inmiddels wat ouderwets te worden.”

door Ginette Lavell

Tips voor amateurgitaristen

Gevraagd naar drie tips voor amateurgitaristen, deelt Breuker er graag twee van zijn maestro’s en een van hemzelf:

- Van Tomatito: Luister veel naar de flamencozang ook al is je ambitie om sologitarist te worden want dit is onmisbaar voor begrip van de structuur van de palos.
- Van Manolo Sanlúcar: Maak onderscheid tussen studeren en spelen. Studeer met aandacht en tijd en bewaar de virtuositeit voor optredens.
- Leer zoveel mogelijk eenvoudige falsetas. Wanneer je voor een publiek speelt, dan lukt het meestal door de zenuwen niet om die mooie De Lucía-falseta in compás te spelen.